

Tbc. elleni küzdelmünk

A tuberkulózis Magyarországon 25-30 évvel ezelőtt olyan nagy számban szedte áldozatait, hogy az európai országok között nálunk volt legmagasabb a gümőkóros halálozás. A tbc, ebben az időben elsősorban a kizsákmányolt és rossz szociális körülmények között élő munkásság és a falusi paraszt-ság körében pusztított. A régi rendszer statisztikái is kénytelenek voltak beismerni, hogy a külvárosokban és a tanyavilágban 6-8-szorta többen haltak meg évente tbc-ben, mint a jómódban élő — úgynevezett „polgári” réteg — körében. Főleg a fiatalok között volt nagyszámú a megbetegedés és a halálozás. — Ezen nem csodálkozhatunk, hiszen az uralkodó rétegnek nem volt érdeke komoly harcot kezdeni ez ellen a betegség ellen, mert náluk ritkább volt a betegség, s ha mégis valamelyikük megbetegedett, megvolt hozzá a pénzük, hogy a drága külföldi szanatóriumokat megfizethessék, vagy hogy teljes gyógyuláshoz ne kelljen dolgozniuk.

A tbc. elleni küzdelem, ha egyáltalán ilyenről komoly formában beszélni lehetne abban az időben, nem volt egységes. A különböző társadalombiztosító intézetek, emberbaráti egyesületek vagy egyes törvényhatóságok próbálkoztak a tbc. megfékezésével. Ezek létesítettek ugyan tudógondozókat, de azok munkája szerteágazó volt. Nem volt kellő számú gyógyintézet, így a betegek elhelyezésére. — A megelőzés, az egészségnek megvédése a fertőzéstől megoldhatatlan kérdés volt. Hogy a hivatalos államhatalom mennyire nem törődött ezzel a kérdéssel, misem bizonyítja jobban, mint az, hogy az első törvényes intézkedést, amely a tbc-vel foglalkozik, csak 1940-ben, 14 évvel ezelőtt hozták.

Egycsapásra megváltozott azonban a helyzet a felszabadulás után. A nép állama a maga feladatának tekintette és kezébe vette a tbc. elleni küzdelem megszervezését és egységes irányítását. — Kormányzatunk két, egymással összefüggő vonalon lépett fel a gümőkór megfékezésére. Az egyik a betegellátás és gyógyítás alapvető megjavítása, a másik a megelőzés, az egészségnek megvédése a fertőzés-től.

A betegellátás terén a felszabadulás óta többet értünk el, mint a megelőző 50 év alatt. A háború előtti 6000 tudóbetegágy helyett ma már csaknem 11.000 gyógyintézetet ágyunk működik. Nemcsak a régi intézeteket korszerűsítettük, hanem egész sor új gyógyintézetet, szanatóriumot létesítettünk. Elhagyott grófi kastélyok egész sora lett gyógyulást kereső dolgozók jól felszerelt szanatóriuma. Új típusú intézmények: csont-tbc. szanatóriumok, erdei gyógyiskolák és iskola-szanatóriumok épültek.

A járóbeteg-ellátása és a megelőzés szolgálatában hatalmasan kiépült a gondozói hálózat. Ma már minden járásban működik jól felszerelt tbc. gondozó. Ezek feladata nemcsak a kifogástalan betegellátás, hanem a gondozó felelős területe minden tbc-s problémájáért. Működéséről negyedévenként beszámolni köteles. A járási gondozók és fekvőintézetek irányítását minden megyében a Megyei Tbc. Gondozó végzi. Ez felelős a megye területén a betegellátásért, a betegek gyógyintézetbe utalja és figyeli a megbetegedések változását. Jelentéseit a magasabb szervek felé teszi meg. A megyei gondozók működését az Országos Tbc. Intézet útján végző fokon az Egységügyi Minisztérium irányítja. — Ez a szervezeti felépítés alkalmas arra, hogy a régi szerteágazó és tervszerűtlenség helyett egységesen és tervszerűen irányítsa a gümőkór elleni küzdelmet.

Hatalmas fegyvert kaptak a gondozók és gyógyintézetek a gümőkór leküzdésére a tbc. ellenes gyógyszerekben: melyek a streptomycin, a PAS és az isonicid. Kormányzatunk évente sok millió forint értékű gyógyszert bocsát a gondozók rendelkezésére, ahol a betegek ingyen részesülnek gyógyszer-ellátásban is. A fekvőintézetekben a gyógyszerek adása mellett egész sor új műtéti eljárás nyert alkalmazást, melyek segítségével régebben „gyógyíthatatlan” betegek nyerik vissza egészségüket.

Ennek a megjavított betegellátásnak hatalmas eredménye mutatkozott az utóbbi években. A gümőkóros halálozás a háború előttihez viszonyítva jelentős csökkenést mutat. Amíg 1938-ban Magyarországon mintegy 15.000 ember halt meg tbc-ben, addig 1953-ban nem egészen 4.000. — De a halálozás csökkenése mellett jelentős ered-

mény az is, hogy a tbc-ben elhaltak korhatára az idősebb korúak felé tolódott ki. Ma már egyre ritkább a 30 éven aluli tbc-s halálozás, az elhaltak több mint fele a 40 éven felüli korra esik.

A tbc-s fertőzés megelőzése, az egészségnek védelme a gümőkór elleni küzdelem másik igen fontos feladata. A megelőzés ma már a születéssel, sőt már előtte, a leendő anyák rendszeres és gondos ellenőrzésével kezdődik. Az újszülött és csecsemő különösen érzékeny és fogékony a fertőzésre. Ezért a beteg terhes nő olyan szakintézetbe kerül, ahol a tudógyógyász és a szülész szoros együttműködése biztosítja az anya gyógyulását és az újszülött megvédését a fertőzéstől. A megyénkben működő szentesi kórház tbc-s szülőosztálya országos hírű.

Az újszülöttek védelme egyik legfontosabb feladatunk. A tbc. elleni védőoltás, a „BCG” az egész világon elterjedt és legtöbb államban, így Magyarországon is kötelező. A tudomány eldöntötte, hogy az új generáció tbc-től való megvédésének ez a leghatásosabb fegyvere. Amióta hazánkban a BCG oltást alkalmazzuk, csaknem teljesen megszűnt a csecsemők rettegett megbetegedése, a gümős agyhártyalob. A gyermekklinikák statisztikái azt mutatják, hogy az agyhártyalobos kisgyermek 95%-a nem volt tbc ellen védve. Ha fertőződik is a kisgyermek kint az életben, nem betegszik meg, ha BCG oltást kapott. Amely államban maradéktalanul végrehajtják az újszülöttek védőoltását, ott felszámolják a tbc-s gyermekhalálozást. Példa erre Csehszlovákia. Prágában 1953-ban egyetlen tbc-s halálozás sem volt az 1 éven aluli gyermekek között, mert valamennyi védőoltást kapott.

A megelőzés szolgálatát a szűrővizsgálatok is. Minden gondozó végez szűrővizsgálatokat, kutatja az eddig fel nem ismert fertőző gócot. A gondozó orvosa nemcsak az intézetben szűri át csoportosan a dolgozókat, hanem hordozható röntgen segítségével átszűri a távoli községeket, iskolákat, üzemeket is. A beteg felkutatásával nemcsak a betegnek segít a gondozó a gyógykezelésbe vétellel, hanem védi a környezetét, az egészségeseket is a fertőzéstől. Az utóbbi években kormányzatunk több új, nagyteljesítményű röntgenkészülék állított üzembe szűrővizsgálá-

tokra. Ezekkel a készülékekkel már nem átvilágítást végzünk, hanem az átvilágított tüdőről kis filmfelvételeket készítünk. A filmek felnagyítva kerülnek vizsgálatra. Ezek az ernyőfénykép röntgenkészülékek szétszedhetők, szállíthatók és az a nagy előnyük, hogy a vizsgálatokat gyorsan, megbízhatóan és sokkal érzékenyebben végzik, mint a röntgen-átvilágítás. — Magyarországon ma már több ilyen szolgálat működik és évente mintegy 2 millió felvételt készítenek. Ilyen készüléke van a szegedi Megyei Tbc. Gondozónak is, mely ebben az évben már 75.000 felvételt készített és több olyan esetet derített fel, amikor a betegség még friss volt, s a beteg a bajáról nem is sejtett.

A gümőkór felszámolására a felszabadulás óta megtettük a biztató lépéseket. A halálozás lecsökkent, kevesebb a megbetegedés, és dolgozó népünk egyre növekvő egészségügyi igénye megfogja hozni azt, hogy minden ember évente egyszer megvizsgálassa tüdejét. A tbc. pedig nem lesz — mint régen — „Morbus Hungaricus”, magyar betegség, hanem — reméljük — olyan ritka betegség, mint ma már a kolera, vagy a pestis.

Dr. Nagy László,
a szegedi Tbc. Gondozó Intézet vezető-főorvosa

Láttuk - hallottuk ...

A Bölcsészkar faliújságokon ez az egyetlen szó fejezi ki a munka lényegét: SZÜNET. Igen, most szünet van! De évközben, amikor még volt élet a Karon, a faliújságok öreg és porlepte cíkjai szintén valamiféle szünetet hirdettek. Vajjon mi a különbség a két szünet között? Az, ami az agonizálás és a halál között.

SEGEDI EGYETEM

A Szegedi Tudományegyetem, Orvosegyetem és Pedagógiai Főiskola lapja Szerkesztő a szerkesztőbizottság Elnöke: Dr. MDP. Egyetemi és Főiskolai Pártbizottság, a Tudományegyetem rektora, az Orvosegyetem dékánja. A Főiskola igazgatója, a DISZ és a Szakszervezetek Telefon: 34-54

Csongrádmegyei Nyomdai Párt V. Szeged, 4253 Felelős vezető: Vincze György

Osztályfőnöki munka a főiskolán

Az osztályfőnöki intézmény a felsőoktatás vonalán rövid multra tekint vissza. Az 1951. évben kiadott Rendtartás alapján az egyetemeken és főiskolákon bevezetett csoportrendszer, bár komoly előrehaladást jelentett az oktatási-nevelőmunka megszervezése és végzése, a tanulmányi fegyelem megszilárdítása és a hallgatók ellenőrzése terén, több okból kifolyólag nem tudta feladatát betölteni. A csoportok tényleges vezetésének kuszáltsága, a tanszékvezetők, a tanszéktagok, valamint a csoportmegbízottak szerepének és felelősségének tisztázatlansága, a nem mindig rendszeres irányítás következtében a csoportok munkája a kezdési időszakban nem volt kellően tartalommal megtöltve.

A Közkutatásügyi Minisztérium az 1951-52. tanév megnyitása előtt a közben szerzett tapasztalatok alapján rendezte el az intézkedést a csoportrendszer továbbfejlesztéséről és megszilárdításáról. Ennek ellenére azonban a csoportok munkájában és irányításában továbbra is fogyatékoságok mutatkoznak, amelyek szükségessé tették az irányítás további megjavítását.

Ezek után határozta el magát a Közkutatásügyi Minisztérium arra, hogy a felsőoktatási intézményeknél bevezesse az u. n. „osztályfőnöki” rendszert.

Ennek az intézménynek a létrehozása arra az időre esett, amikor az egyetemi és főiskolai hallgatók erkölcsi-politikai nevelésének az ügye egyre fokozottabb mértékben előtérbe került.

Az osztályfőnöki rendszer bevezetése a csoportok munkájának további javulását eredményezte, ugyanakkor azonban az egyáltalában nem megfelelő osztályfőnöki elnevezés is egyes intézményeknél csábítólag hatott, nem egy osztályfőnökre, hogy a középiskolai osztályfőnöki gyakorlatot bizonyos vonatkozásaiban felsőoktatási vonalra is mechanikusan átvigye.

Az osztályfőnöki rendszert életre hívó rendelet megjelenése után

alig telt el egy esztendő, amikor hírek terjedtek el az osztályfőnöki rendszer megszűnéséről. Abban az időben az egyik főiskolai osztályfőnök részéről is felvetődött az a kérdés, hogy szükség van-e osztályfőnöki intézményre a főiskolán.

Az osztályfőnöki rendszerrel kapcsolatos tapasztalatok alapján erre a valószínűleg máskor is meg felvetődő kérdésre csak azt lehet válaszolni most is, hogy a főiskolán az osztályfőnöki intézményre — már a kétféle képzési időre való tekintettel is — bizonyos módosítással ugyan, de szükség van.

A középiskola és a főiskola közötti átmenet sok olyan kérdést vet fel, amelyek megoldása legérdekesebben az osztályfőnökök révén valószínűsíthető meg. A főiskolára kerülő hallgatóknak tanulmányi és sok esetben egyéb körülményei is a középiskolához viszonyítva alapvetően megváltoznak és az ebből a változásból eredő különböző nehézségeket az osztályfőnökök segítségével a hallgatók könnyebben tudják leküzdeni.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az osztályfőnöki rendszerre az első év folyamán, különösképpen az első félévben feltétlenül szükség van, hogy az elsőséves hallgatóknak az új légkörbe való beilleszkedése a fokozatosság elvének érvényesülése mellett zökkenőmentesen biztosítható legyen.

Nyilvánvaló tehát, hogy könyveműség lenne felszámolni az egyéni és közösségi nevelésnek ezt a fontos szervesét. A szegedi Pedagógiai Főiskolán az 1953-54. tanévben az osztályfőnöki munka megvizsgálására kiküldött bizottság is a tapasztalatok alapján helyezte az osztályfőnöki intézménynek fenntartását az első évek számára.

Ezzel szemben a másodéven már módosítani lehet az osztályfőnöki rendszert. A jellege ekkor már inkább patronáló legyen, hiba volna azonban az első évben megkezdett nevelőmunkáról lemondani, annál is inkább, mivel helyes módszerek alkalmazásá-

Néhány szó a hangos rádiózásról és a bömbölő utcai megafonokról

A nervista szemlélet alapkövetelménye a nyugalom biztosítása, a kellemetlen apró ismétlődő zingerek kikapcsolása! Nem ezt szolgálja a József Attila kollégium portáján délutánként teljes hangerőre állítva kihelyezett valóban szép rádió! A női klinika operált betegeknek a nyári meleg miatt folyamatosan szellőző termekben kétszeres erővel visszhangzik a vizálsajelenéstől kezdve érzelmes tangóig minden műsor! Pihe-nésről, nyugalomról ilyenkor szó sincs.

Ugyanez a helyzet más változatban Szeged közterein a korai reggeli órákban és délután, munkaidő után. A megafon bömböl, a legkülönbözőbb sokszor városi dolgozó számára érdektelen híreket, vagy éppen a legrekesőbb melegben viaszolva az irzadtan botorkáló járókelőt a „Hőmérséklet” című tanács szövegével. Az utcán járó dolgozók sietnek haza, a villamos is elég hangosan zakatol ahhoz, hogy az ember ne hallja a közérdekű híradást, a szekerek utazók pedig szekerük zörgésétől öreg és porlepte cíkjai szintén valamiféle szünetet hirdettek. Vajjon mi a különbség a két szünet között? Az, ami az agonizálás és a halál között.

megafon ordító hangjért megállította volna!

Az a dolgozó, aki éjszakai műszak után reggel hazamegy és kicsit pihenni kíván, nem teheti meg ezt, mert a megafon fülszege „súgja” kedvelem, ordítón, hívogatón, hogy például: „Gyere velem járjuk el a lengyelkét, a lengyelkét, a lengyelkét” stb.? Ha éppen nincs kedve „lengyelkét táncolni”, akkor vagy becsukja az ablakot és a meleg fülledt szobában várja a „délutáni, ill. reggeli hangos híradás végét”, hogy végre csendben pihenhesen, vagy bosszankodva készíti esti munkájára. Aki délután munkája után hazamegy otthonába és kitárva az ablakot, kitekint, ijedten hőköl vissza, mert biztatást kap, hogy vásároljon a dús kirakatú üzletekben. Ha eszébe jut a vásárlás — illően ordítva, — már bezártak, ha pedig szüksége volt valamire, azt hazamegyet beszerezte valóban gazdag raktárú üzleteinkben. Így aztán lassan kialakul az a kép, hogy csak azok hallgatják a „hangos híradást” — amely például fővárosunkban ismeretlen fogalom — akik lakóhelyüknél fogva

kényszerülnek rá, Kell hallani, úgy bömböl!

Hát hallgatjuk, de nem értjük! Azért nem, mert elsősorban az utcai forgalom „zavarja az adást”, azután meg azért, mert az adás rosszul, zavarosan, hogy a Sztálin-körút végén elhelyezett megafon hangja találkozik a Dugonics-terti megafon azonos hullámhosszú hangjával, s ezenfelül a nagy hangerő miatt is egymásba folynak a szavak! Tehát ha szeretnénk is hallgatni valamit a hangos híradásból, nem tudjuk, mert nem értjük.

Hát akkor kiknek hangzik a hangos híradó? Akik társaságban állodogálnak a sarkokon? Az illetékeseknek meg kellene vizsgálniuk ezt a kérdést. S ha a vizsgálat úgy látja, hogy ez szükséges és nélkülözhetetlen valamely városunk életében, akkor legalább intézkedjék egészségügyi szempontból, az idegrendszer ki-melésének jegyében úgy, hogy ha kell, hát szőljön a megafon, de HALKAN!

Még egy kérdés: ha fontos a hangos híradás, akkor a város körülményeinek részben miért nincs megafon? Csak a Belváros lakóinak kell a megafon révén jól tájékozottnak lenniük?

Dr. B. L.

A jó munka megérdemelt jutalma

Egy éve annak, hogy Pártunk Központi Vezetősége nyilvánosságra hozta nagyjelentőségű határozatát, amelyben feltárta azokat a hibákat, amelyeket a szocialista építési terén elkövetünk. Az új kor-

mányprogram célul tűzte ki az öt éves terv beruházási összegének megfelelő átcsoportosításával az életszínvonal fokozatos emelését. E cél vezette kormányunkat akkor, amikor a sorozatos árleszállítások mellett — amelyek az egész dolgozó nép életszínvonalát emeléséhez hozzájárultak — fokozott segítséget adott a tanulóifjúság számára.

A februárban végrehajtott ösztöndíjrendezéssel, a segélyes és a tanulmányi prémium jelentős fel-emelésével a Természettudományi Kar hallgatói az elmúlt félévben kb. 700.000 forinttal kaptak több anyagi támogatást, mint az előző félévben.

A jelentős anyagi támogatásor-kívül hallgatóink egy része a Minisztertanács határozata értelmében jutalomünnepségekben vesz részt. Azok a hallgatók, akik egész évi munkájuk során kiérdemelték, vagy egészségügyi állapotuk ezt indokolta teszi, részesülnek elsősorban ünnepségekben. Ez az ünnepség kitüntetés, a jó munka jutalma. A Természettudományi Kar részéről az idei nyáron sokkal több hallgató megy ünnepelni az ország különböző részeibe, mint az elmúlt években. Az ünnepség és az utazás teljesen ingyenes. Az ünnepi hallgatók részére az ünnepi környékre kirándulásokat szerveznek, sportolási lehetőségeket biztosítanak. Az alföldi tavak mentén hallgatóink számára a fürdés és a csónakázás is ingyenes.

A Természettudományi Karról 59 hallgató megy 10-10 napos pihenésre, Fonyódt, Pétfürdő, Sóstó, Boldogkőváralja és Gyopárosfürdő várja kiváló hallgatóinkat, köztük Lakatos István III. éves földrajz-geológia szakos, Jancsó Hilda III. éves vegyész szakos Rákosi ösztöndíjas hallgatókat, Erdélyi Lajos II. éves biológia-kémia szakos kitűnő rendű tanulmányi csoportvezető; Székely Sándor és Furka Árpád DISZ funkcionáriusok az ünnepség keretén belül a DISZ Központi Vezetőség által rendezendő titkári tanfolyamon vesznek részt.

Hallgatóink közül többnek, mint például Mészáros Mária, Marosvári Sándor és Gecsei Zoltánnak az ünnepség egészségügyi állapotuk helyreállítását is szolgálja.

Bízunk abban, hogy — az előző évekhez hasonlóan — az ünnepségre küldött hallgatóink a következő években végzett jó munkájukkal igyekeznek meghálálni pártunk és kormányunk gondoskodását,

Palásthy László